

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

1. Przypomnij okoliczności wybuchu I wojny światowej. Jakie stanowisko wobec tego faktu (ze szczególnym uwzględnieniem kwestii udziału Polaków) zajęli czołowi politycy polscy – Roman Dmowski i Józef Piłsudski?

2. Zapoznaj się z tekstem przemówienia ks. Józef Londzina z dnia 27 maja 1914 r. i odpowiedz na pytania.

„Wszystkie narody chcą przyczynić się ze swojej strony do utrzymania wielkości, potęgi, mocarstwowego stanowiska monarchii. Lecz tylko wówczas nastąpi to w pełnej mierze, z ochotą i miłością, jeżeli wszystkie narody uważać się będą za zadowolone i szczęśliwe. Dla monarchii mogą nadejść ciężkie czasy, jeżeli jednak wszystkie jej narody cieszyć się będą pełnością praw narodowych i politycznych, wówczas też spełnią chętnie i z entuzjazmem swoje obowiązki z największymi ofiarami krwi i mienia. Zapał ten musi być jak najrychlej, do pełnego rozwoju doprowadzony przez spełnienie konieczności ludowych w kierunku narodowym, kulturalnym i gospodarczym. Dopiero wówczas będzie można śmiało powiedzieć, że monarchia uczyniła wszystko, by w poważnej chwili sprostać grożącemu jej niebezpieczeństwu.”

Ks. Londzin, *Mowa delegata ks. Londzina, wypowiedziana przy debacie nad budżetem wojskowym w delegacji austr. dnia 27 maja 1914 r. w Budapeszcie*, [w:] Poseł Związku Śląskich Katolików, XLIII, 1914, s. 16.

- W czym imieniu wypowiadał się ksiądz Londzin?
- Jak ksiądz Londzin przedstawił stanowisko narodów Austro-Węgier wobec monarchii?
- Wymień warunki, jakie zdaniem ks. Londzina musi spełnić monarchia, aby wchodzące w jej skład narody zachowały wobec niej lojalność i wywiązywały się ze swych obowiązków?
- Wyjaśnij krótko, co Twoim zdaniem miał na myśli ks. Londzin, stwierdzając: „dla monarchii mogą nadejść ciężkie czasy”?

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

3. Dopisz daty do podanych wydarzeń i ułóż je chronologicznie:

- A. Bitwa pod Gorlicami
- B. Przewrót oficerów polskich w garnizonie cieszyńskim
- C. Kryzys w Mszanie Dolnej
- D. Bitwa pod Kostiuchnowką
- E. „Kryzys przysięgowy” w Legionach

1 2 3 4 5

4. Przeanalizuj tabelę i wykonaj polecenia:

LICZBA OCHOTNIKÓW ZWERBOWANYCH DO LEGIONU ŚLĄSKIEGO W POSZCZEGÓLNYCH OŚRODKACH Z UWZGLĘDNIENIEM MIEJSCA ICH POCHODZENIA.

Lp.		z gmin śląskich	z gmin galicyjskich	z pogranicza Moraw	z innych krajów	razem
1	Cieszyn	78	16	-	4	98
2	Dziedzice	28	5	2	3	38
3	Trzyniec	22	6	-	-	28
4	Frysztat	39	9	-	2	50
5	Karwina	50	10	1	-	61
6	Orłowa	27	2	1	-	29
7	Bogumin	13	17	4	-	34
8	Polska Ostrawa (obecnie Śląska Ostrawa – jedna z dzielnic Ostrawy w RC)	17	55	7	3	82
	Razem	274	120	14	12	420

Źródło: E. Buława, *Egzamin wobec Polski*, Cieszyn 1998, s. 22.

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

a) Na podstawie danych z tabeli oblicz procentowy stosunek legionistów pochodzenia miejscowego (z gmin śląskich) do pochodzących spoza regionu:

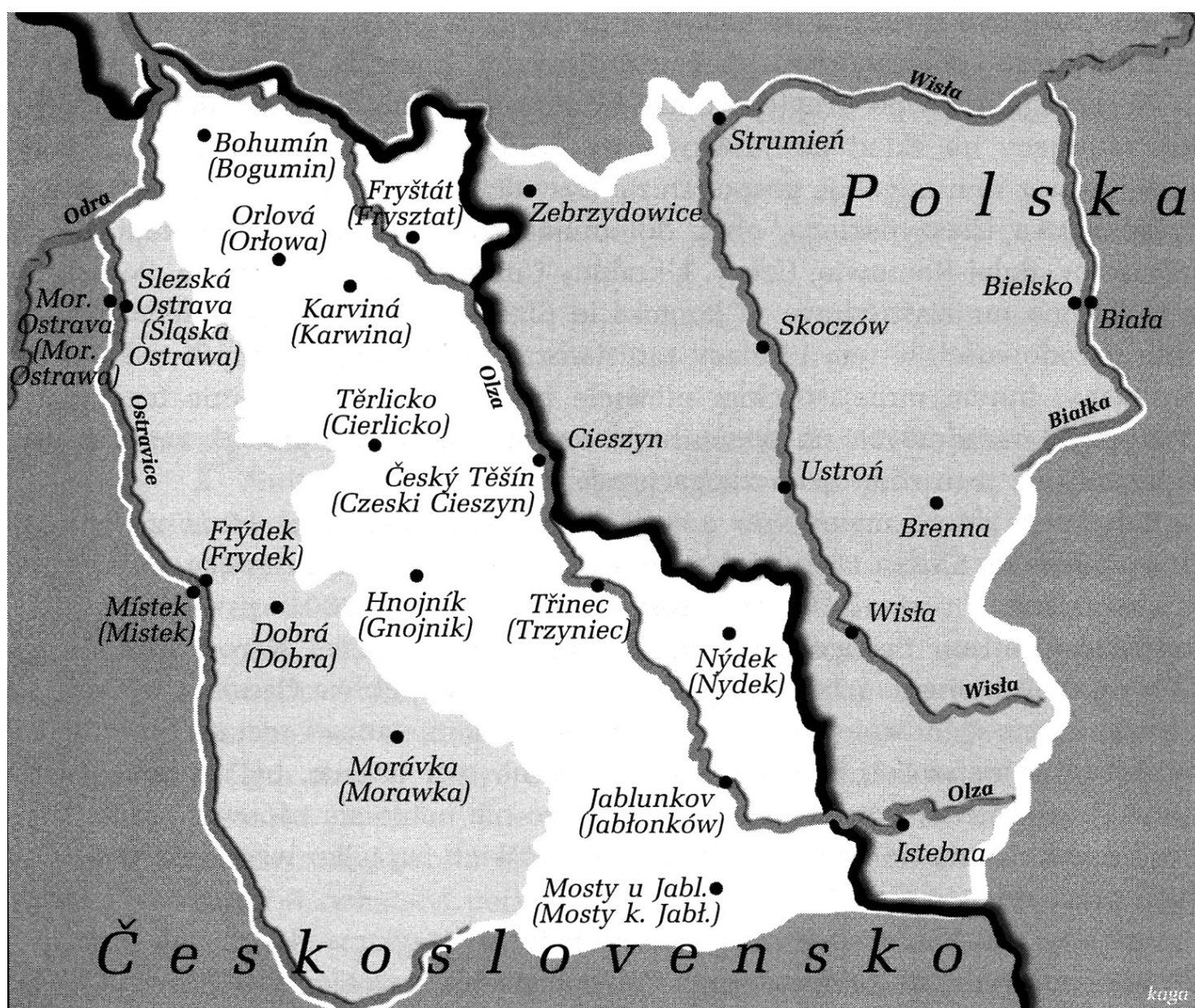
- A. całość grupy
- B. Cieszyn
- C. Dziedzice
- D. Trzyniec
- E. Frysztat
- F. Karwina
- G. Orłowa
- H. Bogumin
- I. Polska Ostrawa

b) Podaj jakie przyczyny spowodowały, iż legioniści pochodzenia miejscowego stanowili tylko część ochotników?

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

5. Na zamieszczonej poniżej mapce Śląska Cieszyńskiego:

1. Podkreśl nazwy miejscowości, w których prowadzono akcję werbunkową do Legionu Śląskiego.
2. Wskaż, które z nich wchodzą obecnie w skład:
 - A. Rzeczypospolitej Polskiej
 - B. Republiki Czeskiej
3. * (zadanie dodatkowe!) Jak, Twoim zdaniem, można wyjaśnić fakt, że w niektórych ośrodkach liczba ochotników pochodzenia miejscowego minimalnie (bądź wcale) nie przewyższała liczby ochotników pochodzących spoza regionu?

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

6. Uzupełnij tekst:

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego brali aktywny udział w walkach podczas I wojny światowej. Niektórzy walczyli ochotniczo w Legionach Piłsudskiego, tworząc w ramach II Brygady Legionów tzw. Najmłodszym walczącym Legionistą, był urodzony w 1900 r. Zdecydowanie więcej mieszkańców regionu walczyło w szeregach stacjonującego do wybuchu wojny w Cieszynie W szeregach tego pułku mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego walczyli m. in. w przełamaniu frontu rosyjskiego pod Jednostką dowodził tam pułkownik, który w wojnie 1919 r. kierował obroną Śląska Cieszyńskiego. Ze Śląska Cieszyńskiego pochodzili również austro-węgierscy lotnicy. Z Karwiny pochodził porucznik, który po 1918 r. służył w lotnictwie polskim jako najlepszy as myśliwski I wojny światowej spośród polskich pilotów biorących udział w tej wojnie.

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

7. Za pomocą analizy SWOT uzupełnij tabelę.

Praca w grupach:

Grupa 1: „mocne strony” tworzącego się państwa polskiego (pozycja na arenie międzynarodowej, zasoby ludzkie, terytorialne, surowcowe) oraz szanse na pomyślny rozwój.

Grupa 2: „słabe strony” tworzącego się państwa polskiego (problemy wewnętrzne i zewnętrzne) oraz zagrożenia pomyślnego rozwoju.

Jakie działania mogli podjąć Polacy, by im zapobiec?

PROBLEM: ODBUDOWA POLSKI PO I WOJNIE ŚWIATOWEJ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SZANSE	ZAGROŻENIA